



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s. r. o., Kadnárová 83, Bratislava, IČO 47 232 765, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ivan Syrový, PhD., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 CdoGp 1/2019 z 15. júla 2021 takto

### r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### O d ô v o d n e n i e :

#### I.

#### Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, zároveň žiada náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v právnom postavení žalobcu v konaní o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy vedenom Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 30/2017. Okresný súd rozsudkom pre zmeškanie č. k. 14 C 30/2017-159 z 20. novembra 2018 uložil žalovanému ([REDAKOVANÉ]) povinnosť zverejniť ospravedlnenie sťažovateľovi a zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 30 000 eur a priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Co 120/2019 z 31. mája 2019 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia. Vydanie rozsudku

pre zmeškanie nepovažoval krajský súd za adekvátne celkovému pôsobeniu právneho zástupcu žalovaného v konaní.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal na základe podnetu sťažovateľa dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie zamietol ako nedôvodné.

## **II.**

### **Argumentácia sťažovateľa**

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) najvyšší súd posúdil vec v rozpore s § 274 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a odklonil sa prekvapujúco a v rozpore s princípom právnej istoty od vlastnej rozhodovacej činnosti (s odkazom na uznesenia najvyššieho súdu č. k. 9 Cdo 187/2020 z 26. mája 2021, č. k. 5 Obdo 26/2019 z 29. januára 2020, č. k. 1 Cdo 69/2021 z 30. júna 2021;

b) uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 233/2019 zo 4. júla 2019, na ktoré poukázal najvyšší súd, popisuje výrazne inú procesnú situáciu a nebolo aplikovateľné na prejednávajúcu vec, keďže nebolo naplnené ani jedno z kritérií, ktoré ústavný súd uviedol ako dôvodné na nevydanie rozsudku pre zmeškanie (nebolo vykonané rozsiahle dokazovanie, konanie netrvalo dlhšiu dobu);

c) citované uznesenie ústavného súdu je podľa sťažovateľa prelomové, môže viesť k zbytočným rozdielom v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, čím sa sporové strany dostanú do neistoty a skomplikuje to činnosť samotným všeobecným súdom. Preto považuje za žiaduce, aby boli limity ústavnosti pri rozhodovaní súdov rozsudkom pre zmeškanie konkretizované;

d) napadnuté uznesenie je v rozpore nie len s čl. 2 ods. 2 a 3 CSP, ale aj s čl. 3 ods. 2 CSP, keďže žalovaný netvrdil ani nepredložil dôkazy, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

## **III.**

### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces prekvapujúcim uznesením najvyššieho súdu, ktorý sa odklonil od svojej rozhodovacej činnosti.

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (III. ÚS 314/2018).

9. V zmysle konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 84/2020).

10. Úlohou ústavného súdu bolo v danej veci preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie jeho veci zároveň odrazilo aj v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých pre vec právne a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení napadnutého uznesenia.

11. Z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd v prvom rade zistil, že samotné dovolanie odôvodnil generálny prokurátor tým, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivý proces, a preto záujem na jeho zrušení prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Nemožno sa stotožniť s právnym názorom krajského súdu, že je na úvahe súdu, či sa za splnenia podmienok uvedených v § 274 CSP vydá kontumačný rozsudok, podľa názoru generálneho prokurátora za splnenia týchto podmienok v prípade nedostavenia sa žalovaného na pojednávanie tak súd urobiť musí. Namietal, že krajský súd sa odklonil od konštantnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov a vydal prekvapivé rozhodnutie.

12. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vyhodnotil uznesenie krajského súdu ako vecne správne. Po citácii príslušných ustanovení § 274 a § 356 písm. b) CSP konštatoval, že krajský súd nepovažoval podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie zo strany okresného súdu za dostatočne splnené, resp. túto procesnú sankciu považoval za neadekvátnu s ohľadom na celkové pôsobenie žalovaného v konaní. S odkazom na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 233/2019 zo 4. júla 2019, keďže je povinný prihliadať na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, konštatoval, že bolo namieste zvážiť jeho vydanie citlivejšie, keďže faktické ukončenie konania bez riadneho prejednania žaloby a bez možnosti podať riadny opravný prostriedok v plnom rozsahu ako sankcia za len jednu neúčast' na pojednávaní sa v rámci citovaného uznesenia ústavného súdu javí ako nenáležité. Jazykový výklad generálneho prokurátora by bol príliš formálny, narážajúci na limity ústavnosti (bod 12 napadnutého uznesenia). Podľa najvyššieho súdu uznesenie krajského súdu nezasahuje do práva na spravodlivý proces sťažovateľa v takom rozsahu, že by bolo nevyhnutné ho zrušiť. Samotná povaha zrušujúceho rozhodnutia, ktoré vo svojich dôsledkoch znamená povinnosť okresného súdu pokračovať v konaní, pojmovovo vylučuje porušenie práva na spravodlivý proces. V pokračujúcom konaní bude mať sťažovateľ možnosť uplatniť všetky svoje procesné práva s použitím riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov (bod 13 napadnutého uznesenia).

13. V zmysle § 458 ods. 2 CSP je prvým dôvodom na podanie dovolania generálneho prokurátora porušenie práva na spravodlivý proces. Priorita tohto dôvodu zodpovedá práve základnému účelu tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je náprava zásadných väd konania. Bude závisieť od konkrétnych okolností prípadu, či porušenie niektorej zložky, resp. zložiek práva na spravodlivý proces bude takej intenzity, že bude dôvodné dospieť k záveru, že v danom prípade skutočne došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súčasne však zákon vyžaduje, aby potreba zrušenia napadnutého rozhodnutia prevyšovala nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Konečné posúdenie tejto právnej otázky je výlučne v právomoci dovolacieho súdu (porovnaj *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1469*).

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že právne závery najvyššieho súdu vo vzťahu k posúdeniu dôvodnosti dovolania generálneho prokurátora v predmetnej veci sú logické, rešpektujú účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku. Odôvodnenie napadnutého uznesenia napriek jeho stručnosti je dostatočným podkladom na výrok, ktorým najvyšší súd zamietol dovolanie generálneho prokurátora, preto právne závery najvyššieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a sú tak ústavne akceptovateľné.

15. Úvahy najvyššieho súdu vychádzajú nepochybne z kritérií pre prípustnosť dovolania generálneho prokurátora vymedzených v § 458 ods. 1 a 2 CSP a právny záver, že uznesenie krajského súdu nezasahuje do práva sťažovateľa na spravodlivý proces v takom rozsahu, že by bolo nevyhnutné ho zrušiť, pričom poukázal na samotnú povahu zrušujúceho uznesenia, predstavujú ústavne akceptovateľné riešenie veci, o ktorú v predmetnom dovolacom konaní išlo.

16. Keďže dovolaním napadnutým uznesením krajský súd zrušil na základe odvolania rozsudok pre zmeškanie, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru v obdobných veciach, v ktorej konštatoval, že základné práva na súdnu ochranu sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 89/2021, III. ÚS 354/2021). Z tohto pohľadu nemožno nesúhlasiť s názorom najvyššieho súdu, že sťažovateľ môže v pokračujúcom konaní pred súdom reálne uplatniť všetky svoje práva. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že sťažovateľ prišiel o možnosť skôr disponovať právoplatným rozhodnutím (rozsudkom pre zmeškanie, pozn.) (porovnaj IV. ÚS 98/2020).

17. Už zo samotného obsahu podaného dovolania generálneho prokurátora (pozri bod 10 tohto uznesenia) je zrejmé, že nerešpektuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej takýto mimoriadny opravný prostriedok nemá slúžiť na zjednocovanie judikatúry a nemožno ho využiť „len“ z dôvodu existencie dvoch právnych názorov na nejakú otázku.

18. Skutočnosť, že najvyšší súd v iných veciach posúdil otázku podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie odlišne, nie je takým argumentom, ktorý by v prerokúvanej veci bol spôsobilý spochybniť ústavnú udržateľnosť právnych záverov najvyššieho súdu. Je totiž potrebné zohľadniť konanie, v rámci ktorého uvedenú otázku najvyšší súd posudzuje (či v rámci dovolania, alebo dovolania generálneho prokurátora, pozn.). Bude vecou úvahy najvyššieho súdu vychádzajúcou z podmienok prípustnosti dovolania generálneho prokurátora vymedzených v § 458 ods. 1 a 2 CSP, či predmetná otázka (zrušenie rozsudku pre zmeškanie na základe podaného odvolania)

je v individuálnom prípade spôsobilým predmetom uvedeného dovolacieho konania (porovnaj m. m. IV. ÚS 117/2020).

19. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľa dospel k záveru, že najvyšší súd nedôvodnosť dovolania generálneho prokurátora ústavne akceptovateľným a dostatočným spôsobom odôvodnil a jeho záver nemožno považovať za nesprávny. Ústavný súd vyhodnotil výklad a aplikáciu § 458 ods. 2 CSP najvyšším súdom ako ústavne udržateľné.

20. Keďže uznesenie krajského súdu posúdil ústavný súd ako také, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, a nezistil v jeho odôvodnení svojvôľu alebo arbitrárnosť, je možné uzavrieť, že nie je spôsobilé relevantným spôsobom zasiahnuť do sťažovateľom označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 (ods. 1, pozn.) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 (ods. 1, pozn.) dohovoru.

21. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

22. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu spochybňovali, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. V závere ústavný súd dopĺňa, že požiadavka sťažovateľa na konkretizáciu limitov ústavnosti pri rozhodovaní súdov rozsudkom pre zmeškanie by mohla byť predmetom konania pred ústavným súdom, ak by jeho ústavná sťažnosť smerovala proti uzneseniu krajského súdu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 31. marca 2022**

**Miloš Maďar**  
**predseda senátu**